

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 19779/2022
21.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Мирјане Андријашевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужилаца малолетне АА и малолетног ББ, обоје из ..., чији је законски заступник мајка ВВ из ..., а чији је пуномоћник Јелена Ковановић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Оливера Маричић, адвокат из ..., ради измене одлуке о издржавању деце, одлучујући о ревизијама тужилаца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 319/22 од 06.07.2022. године, у седници одржаној 21.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 319/22 од 06.07.2022. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужилаца изјављеној против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 319/22 од 06.07.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужилаца изјављена против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 319/22 од 06.07.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљево П2 237/20 од 08.03.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца па је обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетне тужиље АА плаћа износ од 18% од редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање и на име свог доприноса за издржавање малолетног ББ износ од 15% од својих редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, све почев од 19.08.2020. године па док обавеза по закону траје, најкасније до 10. у месецу за текући месец, а доспеле неизмирене обавезе одједном, па је наложено обрачунској служби ... да износ досуђеног издржавања за малолетне тужиоце означи на текући рачун законског заступника малолетних тужилаца ГГ отворен код ... банке број ...-...-..., док је одбијен тужбени захтев преко досуђеног

износа од 18% а до траженог износа од 20% од редовних месечних примања туженог умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на име доприноса за издржавање малолетне тужиље АА и преко досуђеног износа од 15% до траженог износа од 17% од редовних месечних примања туженог умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на име доприноса за издржавање малолетног тужиоца ББ, све почев од 19.08.2020. године па док обавеза по закону траје, најкасније до 10. у месецу за текући месец, као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да се том пресудом мења пресуда Основног суда у Ваљеу П2 187/2018 од 03.09.2018. године, у ставу четири изреке којим је одлучено о висини обавезе издржавања туженог према малолетним тужиоцима. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима исплати трошкове парничног поступка у износу од 90.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж2 319/22 од 06.07.2022. године, ставом првим изреке, потврдио пресуду Основног суда у Ваљеу П2 237/20 од 08.03.2022. године, у делу става првог изреке, којом је обавезан тужени да доприноси издржавању тужилаца малолетне АА и малолетног ББ и то: малолетне АА износом од 18% а малолетног ББ износом од 15%, све од редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање почев од 19.08.2020. године док обавеза по закону траје, најкасније до 10. у месецу за текући месец, а доспеле неизмирене обавезе одједном на означени текући рачун законског заступника тужилаца ГГ којом одлуком је измењена пресуда Основног суда у Ваљеу П2 187/2018 од 03.09.2018. године у погледу висине издржавања и у том делу је жалба туженог одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Основног суда у Ваљеу П2 237/20 од 08.03.2022. године, тако што свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, парничне странке су изјавиле благовремене ревизије, тако што тужени пресуду побија у ставу првом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, док тужиоци побијају решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке побијане пресуде, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да суд о њиховој ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, ради потребе уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну пресуду у делу одлуке о главној ствари, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11... 18/20) и одредбе члана 202. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/2005... 6/2015) и утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а битна повреда прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју тужени у ревизији указује није разлог због

кога ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Ваљеу П2 187/2018 од 03.09.2018. године, тужени је обавезан да на име свог доприноса за издржавање малолетних тужилаца плаћа и то: за малолетну АА износ од 12.000,00 динара; за малолетног ББ износ од 8.000,00 динара почев од јуна 2018. године па убудуће док та обавеза по закону траје. Малолетна АА је у време доношења те одлуке ишла у основну школу док сада иде у средњу ... школу, а рођена је ... године. Малолетни ББ, у време доношења раније одлуке није ишао у школу а сада је ученик ... разреда основне школе, рођен ... године. Тужени има још једно дете које је у време када је донета одлука Основног суда у Ваљеу П2 187/2018 имало два месеца, а сада има три године. Малолетна АА је ученик ... разреда средње школе и поред редовних активности иде на додатне часове из хемије, једном недељно, при чему један час кошта 1.200,00 динара, па месечно тај издатак износи 4.800,00 динара. Такође иде у теретану за коју плаћа чланарину од 2.500,00 динара, а носи горњу и доњу фиксну протезу које коштају по 500 евра као и наочаре за вид на којима повремено мења стакла што кошта 5.000,00 динара. Месечне потребе за њено издржавање износе 40.180,00 динара. Малолетни ББ је ученик ... разреда основне школе и тренира фудбал за који плаћа чланарину од 2.500,00 динара. Месечни трошкови за његово издржавање износе 30.033,00 динара. Законска заступница малолетне деце – мајка ГГ, остварује зараду од 87.900,00 динара месечно са бонусима у „...“, као и зараду од 17.000,00 динара у гимназији где ради по основу уговора о извођењу наставе на одређено време од 03.05.2022. године. Са малолетним тужиоцима станује у стану од 72м², који је стечен у браку са туженим и нема других непокретности. Трошкови становања у летњем периоду износе 9.300,00 динара а у зимском периоду 15.300,00 динара. Тужени је запослен у ... где остварује зараду од 115.465,73 динара месечно, а са супругом и малолетном ћерком живи у стану своје мајке коју финансијски помаже, пошто је њена пензија 17.000,00 динара. Његова садашња супруга је запослена у ... где остварује зараду од 71.680,00 динара. Од непокретности поседује само стан у ком живи његова бивша супруга са малолетним тужиоцима. Минимална сума издржавања коју као накнаду за храненике месечно утврђује надлежно министарство износи 34.724,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су се промениле околности на основу којих је донета претходна одлука па су туженог обавезали да доприноси издржавању малолетних тужилаца износима од: 18% за малолетну АА и 15% за малолетног ББ, од редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање почев од 19.08.2020. године па док та обавеза по закону траје, на основу одредбе члана 154. став 1, члана 160. и члана 164. Породичног закона, пошто су потребе малолетне деце сада веће јер малолетни ББ у време доношења раније одлуке није ишао у школу а сада је ученик ... разреда основне школе, док је малолетна АА у време доношења претходне одлуке ишла у основну школу а сада похађа средњу ... школу. Судови су такође имали у виду да је зараде туженог значајно уваћана и сада је скоро двоструко већа у односу на период када је донета претходна одлука и цењено и то да тужени издржава још једно малолетно дете, заједно са супругом која је у радном односу и остварује зараду.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право па су наводи ревизије туженог о погрешној примени материјалног права неосновани.

Одредбом члана 154. став 1. Породичног закона прописано је да малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Критеријуми одређивања издржавања прописани су одредбом члана 160. Породичног закона тако што се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3). Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храњенике односно за лица на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом (став 4). Висина издржавања се, на основу одредбе члана 162. став 2. Породичног закона, може да одреди у проценту од редовних месечних новчаних накнада дужника издржавања (зарада, накнада зараде, пензија, ауторски хонорар итд) у ком случају, по правилу не може бити мања од 15% нити већа од 50% редовних месечних новчаних примања дужника издржавања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање. Висина издржавања може се смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука, на основу одредбе члана 164. Породичног закона. На основу редоследа у издржавању прописаног одредбом члана 166. истог Закона, ако има више поверилаца издржавања, право детета на издржавање има првенство (став 4).

У конкретном случају, при одлучивању о висини доприноса туженог за издржавање малолетне деце, нижестепени судови су ценећи узраст деце, трошкове који су на месечном нивоу потреби за њихово издржавање, као и минималну суму издржавања – накнаду за храњенике и лица у породичном смештају коју периодично утврђује надлежно министарство у складу са законом, имајући у виду утврђене укупне потребе малолетне деце на месечном нивоу од 40.180,00 динара за малолетну АА и 30.033,00 динара за малолетног ББ, туженог правилно обавезали да доприноси њиховом издржавању процентуалним делом своје зараде који, према његовој садашњој заради, представља износе и то: 20.700,00 динара за малолетну АА; 17.250,00 динара за малолетног ББ.

Неосновани су наводи ревизије туженог да ће утврђена обавеза издржавања у одлукама нижестепених судова довести у питање његову егзистенцију и могућност да доприноси издржавању трећег малолетног детета. Супротно тим наводима ревизије туженог, одлука нижестепених судова донета је у најбољем интересу деце на основу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона, којом је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које га се тичу. Обавеза родитеља, као дужника издржавања, заснива се на критеријуму одговорног родитељства што значи да родитељ који не живи са малолетном децом, што је овде случај, је у обавези да доприноси њиховом издржавању осим у случају потпуне неспособности за рад, што овде није случај. На тај начин малолетној деци се обезбеђује сума неопходна за задовољење њихових егзистенцијалних, здравствених, образовних и социјалних потреба које треба да омогући детету најмање такав ниво животног

стандарда какав ужива родитељ који је дужник издржавања, сагласно одредби члана 162. став 3. Породичног закона. Тужени је радно способан и дужан да доприноси издржавању своје малолетне деце досуђеним износима који ће, заједно са обавезом мајке да доприноси њиховом издржавању, обезбедити потребна новчана средства за њихово издржавање, посебно имајући у виду да су малолетна деца поверена мајци на самостално вршење родитељског права што нужно подразумева не само новчане издатке већ и свакодневну бригу о њиховој исхрани, одевању, одржавању хигијене, те пажњу у целини која је деци њиховог узраста неопходна.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

При оцени дозвољености посебне ревизије тужилаца изјављеној против решења о трошковима парничног поступка садржаног у побијаној пресуди, Врховни касациони суд је имао у виду да је, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе као ни ново тумачење права, имајући у виду да је предмет тражене правне заштите одлука о трошковима парничног поступка донета у спору у вези са породичним односима која зависи од чињеница сваког конкретног случаја тако што о накнади трошкова поступка суд одлучује по слободној оцени, водећи рачуна о разлозима правичности, на основу одредбе члана 207. Породичног закона.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије тужилаца, на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и утврдио да је њихова ревизија недозвољена.

У конкретном случају, ревизија је изјављена против решења којим је одлучено о трошковима поступка, што у овој правној ствари није главни захтев већ је споредно потраживање. Када је за изјављивање ревизије меродавна вредност предмета спора на основу члана 28. став 1. Закона о парничном поступку, узима се само вредност главног дуга, док се према ставу 2. истог члана Закона, камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и парнични трошкови, не узимају у обзир, ако не чине главни дуг.

У поступку по ревизији изјављеној против решења о трошковима поступка, не примењују се одредбе члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 413. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу трећем изреке.

Трошкови ревизијског поступка на име ангажовања пуномоћника – адвоката за састав одговора на ревизију и за судске таксе, тужиоцима нису били потребни на основу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку, па је Врховни касациони суд одлуку као у ставу четвртом изреке донео применом одредбе члана 165. став 1. истог Закона.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић